

Kirjoittamisen työpaja: Oma valtio

Avainsanat: alakoulu, kirjoittamisen työpaja, monialainen oppimiskokonaisuus

Toteuttaja: Sari Pyysiäinen

Luokka-aste: 6. lk

Oma valtio -projekti on suunniteltu kuudennen luokan oppilaille ja siinä yhdistetään faktaa ja fiktiota. Tehtävänä on oman fiktiivisen valtion luominen. Valtiota ei oikeasti ole olemassa, mutta pyritään tekemään siitä niin uskottavan tuntuinen, että lukija voisi luulla sen olevan totta. Ideana ei ole tehdä fantasiamaailmaa, vaan oppilaat ottavat selvää ko. alueen todellisista valtioista ja soveltavat faktoja omaan fiktiiviseen valtioon. Ideana on siis tehdä fiktiivinen valtio, jolla on tiettyjä reaali maailman rajoituksia. Esimerkiksi sijainti maapallolla asettaa vaatimuksia ilmastolle ja kasvillisuudelle sekä elinkeinoille.

Projektin voi tehdä itsenäisesti, pareittain tai ryhmissä. Tämä ohjeistus on pienryhmille.

Esitysmuotoa ei määrätä ennalta. Annetaan oppilaille vinkkejä erilaisista toteutusmahdollisuuksista (esim. [Google Tour Builder](#) -ohjelma, Powerpoint, juliste, vihko).

Oma valtio ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Ennen suunnittelutuntia käsitellään ympäristöopissa Afrikkaa, Aasiaa ja Australiaa yleisellä tasolla: ilmastoa, kasvillisuutta ja eläimistöä. Uskonnon tunneilla puhutaan erilaisista myyteistä, uskonnoista sekä taruolennoista, joihin uskotaan eri puolilla maapalloa. Historiassa puhutaan löytöretkistä (esim. ryhmätyönä kuvitteellinen löytöretki seudulle, josta on kartoitettu vain pieni kaistale rannikkoa ja jokivartta).

Kuvataiteen tunnilla piirretään valtion kartta:

- Palautetaan mieleen karttavärit
- Ryhmäpohdinta: Mitä kaikkea karttaan pitää merkitä? (tiet, rautatiet, kaupungit, mittakaava, lentokentät, karttaselosteet, paikannimet)
- Millaisia luonnonvaroja omalla valtiolla kannattaisi olla? (vesivoima, kaivosteollisuus, öljy, metsä, vesistöt)
- Missä olisi hyvä sijainti? (luonnonolot ja ilmasto eri puolilla maapalloa)
- Millainen maasto? (vuoristo, alanko, ylänkö)
- Millä tavalla voi houkuttaa matkailijoita, yrittäjiä tai maahanmuuttajia?

Kartta esitellään toiselle pienryhmälle hahmotteluvaiheessa, jolloin toinen pienryhmä kommentoi suunnitelmaa ja tekee kartasta lisäkysymyksiä.

Käsitekarttojen tekeminen

Ryhmätöitä suunnitteluun:

- Olet menossa lomamatkalle. Mitä palveluja tarvitset kohdemaalta? Tehkää luettelo.
- Asut vakituisesti jossakin maassa. Mitä palveluja tarvitset? Tehkää luettelo.
- Mitä kaikkea liittyy sanaan valtio? Tehkää luettelo. (Voi vinkata [Globalis](#)-ohjelman)

Värikynillä oppilaat merkitsevät luetteloon samalla värillä ne sanat, jotka liittyvät heidän mielestään samaan ryhmään. Tämän jälkeen oppilaat keksivät yläkäsitteitä sanaryhmilleen ja kirjoittavat ne tarralapuille. Ryhmät hahmottelevat käsitekarttaa isolle paperille (keskelle sana VALTIO). Tämän jälkeen käydään luokan kanssa yhdessä käsitekarttoja läpi ja lisätään toisten ryhmien keksimiä yläkäsitteitä omiin käsitekarttoihin. Lopuksi voi vielä järjestää yläkäsitteet erilaisiin ryhmiin. Käsitekartat kiinnitetään luokan seinille.

Oppilaat saavat valita valtionsa sijainnin maapallolta. Oppilaat ovat ehkä olleet lomamatkalla ja voivat käyttää kokemuksiinsa hyväksi. He ovat voineet ihastua myös jonkun maan kulttuuriin. Jokainen voi painottaa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksenkohteitaan. He voivat luoda toisten oppilaiden valtioiden välille yhteistyötä (esim. puolustus- ja kauppasuhteita).

Mentoritekstien hyödyntäminen

Oppilaiden kanssa tutkitaan tekstejä kahdesta eri kirjasta:

- Cilauro, Gleisner ja Sitch ovat kirjoittaneet parodian Thaimaan matkaoppaasta: *Phaic Tan - auringonpistos naurettavan halvalla*
- Berlitzin matkaopas *Thaimaa*

Ei paljasteta heti, että toinen tekstinäyte on kuvitteellisesta valtiosta, vaan annetaan oppilaiden rauhassa tutustua teksteihin, tehdä alleviivauksia ja omia merkintöjä. Sen jälkeen he saavat pienryhmissä keskustella teksteistä ja kertoa ajatuksiaan ja lopuksi yhteinen purku. Jos oppilaat eivät huomaa parodiatekstissä mitään outoa, opettaja voi pyytää heitä vertailemaan tekstejä ja arvaamaan, kumpi niistä on parodia.

Kun parodiateksti on paljastunut, palataan takaisin ryhmätyöskentelyyn. Tällä kertaa keskitytään valematkappaan tekstiin:

- Millaisia keinoja valematkappaan kirjoittaja käyttää, jotta matkaoppaan voisi luulla kuvaavan todellista eikä kuvitteellista valtiota?
- Mitkä ”faktatiedot” lisäävät uskottavuutta?
- Mitkä kohdat tekstissä saavat lukijan epäilemään tekstin luotettavuutta?
- Mistä huomaa, että kirjoittajat ovat keksineet faktoja?
- Mitä huvittavia kohtia löydätte teksteistä?

Ryhmäkeskustelun jälkeen keskustelu koko luokan kanssa ryhmien tekemistä havainnoista:

- Paljastetaan kirjan nimi ja kansikuva. Mitä kirjan kansikuvasta voi päätellä?
- Paljastetaan kirjan takakansi. Mitä takakannesta voi päätellä?
- Paljastetaan kirjan sisällysluettelo. Mitä havainnoita siitä?
- Millaista on kirjan kuvitus?
- Ketkä ovat kirjan ”asiantuntijat”?

Tämän jälkeen pienryhmät keskustelevat siitä, miten näitä ideoita voisi hyödyntää heidän projektissaan. Mentoriteksteistä saadut uudet ideat lisätään käsittekarttoihin.

Tähän voi yhdistää myös kirjastokäynnin, jolloin oppilaat lainaavat matkaoppaita oman fiktiivisen valtion kohdealueelta.

Kohderyhmän miettiminen

Kirjoittaja on asiantuntija, joka kertoo ”faktatietoa” maastaan. Tiedut perusasiat pitää löytyä jokaisen työstä ja niistä sovitaan yhdessä. Kirjoittaja voi halutessaan suunnata tekstiä tietylle lukijakunnalle: turistiopas, houkutteleva teksti sijoittajille tai jokin painopiste (urheilu, taide, luonnonsuojelu, arkeologia). Kirjoittaja voi ottaa itselleen myös roolin (arkeologi, maan kuuluisin huippu-urheilija, hallitsija, meribiologi). Opettajan rooli on aluksi antaa ohjeistusta, jonka jälkeen opettajan rooli muuttuu ohjaajan rooliksi. Opettaja voi esimerkiksi tekeytyä kohderyhmän edustajaksi ja uskotella harkitsevansa lomamatkaa ko. valtiossa.

Lisäkysymyksien avulla pari voi keksiä, mihin suuntaan vie työtään ja miten sitä voisi parantaa.

Kohderyhmän suunnittelun jälkeen on haastattelutehtävä. Yksi ryhmä kerrallaan on haastateltavana. Muut näyttävät olevansa heidän kohderyhmänsä edustajia (kalastajia, surffaajia, kulttuurimatkailijoita, filmitähtiä jne.) He ovat muka suunnittelemassa matkaa ko. valtioon ja tekevät kiperiä kysymyksiä ryhmälle, jotta näkevät, kuinka ko. valtio vastaa heidän vaatimuksiaan.

Vuorotellen jokainen saa olla haastateltava ja haastattelija. Kysymysten perusteella ryhmä pystyy muokkaamaan työnsä sisältöä, jotta se palvelisi paremmin kohderyhmää.

Kirjoitustyön aloittaminen

Ryhmät aloittavat kirjoitustyön näiden pohjalta:

- Sisällysluettelon laatiminen (tarralaput auttavat)
- Sisällysluettelon täydentäminen (mitä otsikoiden alle kuuluu?)
- Aikataulun laatiminen
- Työnjaon suunnittelu
- Materiaalin hankkiminen
- Valmistelutyöt ja tiedonhankinta

Tarkoituksena on laatia mahdollisimman uskottava selvitys omasta, kuvitteellisesta valtiosta. Tavoitteena on tarkastella omaa valtiota monipuolisesti, mutta painottaa niitä asioita, jotka ovat tärkeitä kohderyhmän (esimerkiksi kalastusmatkailijat tai sukeltajat tai arkeologit) kannalta.

Pienryhmät arvioivat toisiaan. Positiivisessa hengessä vaihdetaan ideoita ja annetaan vinkkejä siitä, miten työtä voisi parantaa tai jatkaa:

- Puuttuuko joku olennainen faktatieto? Löytyykö työstä kaikki valtion perustiedot?
- Miten saisi lisää uskottavuutta?
- Miten voisi ottaa vielä enemmän huomioon kohderyhmän?
- Ovatko kartta ja tiedot valtiosta yhteneväiset?

